

2. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

2.1 Totstandkoming begroting 2027

Deze begroting is tot stand gekomen door (zoveel mogelijk) gebruik te maken van de financiële kaders zoals genoemd in de Kaderbrief 2027 waarmee de gemeenteraad van Waalre heeft ingestemd in de raadsvergadering van 9 juni 2026. Voor verdere uitwerking van deze financiële kaders zie 2.2, onderdeel g "Samenvatting voornaamste uitgangspunten".

2.2 Resultaat van de begroting 2027 e.v.

Het resultaat van de begroting 2027-2030 is terug te vinden in onderstaande tabel. In deze saldo's is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen, waarvan € 115.000 voor eenmalige onvoorziene lasten en € 100.000 voor structurele onvoorziene lasten.

Jaar	Resultaat excl. mutaties reserves	voordeel/nadeel	Mutaties reserves	voordeel/nadeel	Resultaat incl. mutaties reserves	voordeel/nadeel
2027	€ -185.000	nadeel	€ 185.000	voordeel	€ -	voordeel
2028	€ 974.000	voordeel	€ -751.000	nadeel	€ 223.000	voordeel
2029	€ 1.163.000	voordeel	€ 223.000	voordeel	€ 1.386.000	voordeel
2030	€ 299.000	voordeel	€ 223.000	voordeel	€ 522.000	voordeel

a. Financiële gevolgen nieuw en bestaand beleid

De in de begroting opgenomen baten en lasten van het bestaande beleid zijn geactualiseerd op basis van de laatst bekende ontwikkelingen. Het risico is echter aanwezig dat in de loop van het jaar sommige baten en lasten mogelijk zullen moeten worden bijgesteld omdat de ramingen te krap/te ruim blijken te zijn. Voor het opvangen van eventuele financiële tegenvallers is in eerste instantie de post onvoorzien van € 115.000 voor eenmalige lasten en € 100.000 voor structurele lasten beschikbaar.

b. Financiële gevolgen voor de inwoners

De tarieven voor ozb stijgen in 2027 met een indexering van 3%. In de daarop volgende jaren is uitgegaan van eveneens een indexering van 3%.

Vanaf 2027 betaalt elk huishouden (laagbouw en hoogbouw) naast vastrecht een tarief per lediging dat verschillend is per volumemaat (60, 140 of 240 liter) van de restafvalcontainer (diftar). Elk huishouden betaalt per liter hetzelfde.

Het tarief voor rioolheffing is in deze begroting voor het jaar 2027 opgenomen op € 218, zoals vastgelegd in het Kostendekkingsplan water, riolering en klimaat.

De gemiddelde gemeentelijke belastingdruk per woonruimte stijgt door genoemde maatregelen met 1,7%.

Voor het overzicht belastingdruk verwijzen wij u naar de paragraaf A

c. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Volgens het BBV mogen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume geen balansposten worden gevormd. In de begroting is wel een voorziening personele verplichtingen gevormd, voor:

1. uitkeringen en pensioenen aan gewezen wethouders;

Een voorziening voor de verplichtingen is verplicht, omdat er periodiek uitkeringen bijkomen c.q. vervallen en de uitkeringspercentages wijzigen.

Geraamde toekomstige verplichtingen worden jaarlijks geactualiseerd bij het opmaken van de jaarrekening. Er vindt, indien nodig, een herberekening plaats van het te storten bedrag om de voorziening op voldoende peil te houden.

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel, hierbij vindt een waarde overdracht plaats naar het ABP.

d. Investerings in materiële vaste activa

De boekwaarde van de bestaande materiële vaste activa in de begroting 2027 bedraagt volgens de staat van investeringen per 1-1-2027 € 64.559.000.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (wegen, bruggen etc.) gaat de komende jaren toenemen. Deze categorie investeringen mocht in het verleden volgens het BBV ineens ten laste van de reserves worden bekostigd. Vanaf 2017 is het echter verplicht om de investeringen met maatschappelijk nut te activeren en jaarlijks af te schrijven. De investeringen met maatschappelijk nut zijn vanaf 2017 daarom niet meer ineens, maar in jaarlijkse afschrijvingstermijnen (plus eventuele rentelasten) ten laste van een (daarvoor te vormen) bestemmingsreserve of vanuit de exploitatie bekostigd.

In de investeringsplannen 2027 – 2030 zijn de volgende investeringen opgenomen:

jaar	Materiële vaste activa	Waarvan met economisch nut	Waarvan met maatschappelijk nut
2027	€ 3.055.679	€ 615.679	€ 2.440.000
2028	€ 13.741.191	€ 12.541.191	€ 1.200.000
2029	€ 14.168.691	€ 12.556.191	€ 1.612.500
2030	€ 6.787.391	€ 5.287.391	€ 1.500.000

e. Vrij besteedbare reserve

Van de reserve vrij besteedbaar is het volgende bedrag vrij besteedbaar per 1 januari 2027 volgens overzicht reserves en voorzieningen: € 5.815.000. Bij de raming van deze stand is geen rekening gehouden met mogelijke winstnemingen uit de bouwgrondexploitatie of overschotten/tekorten bij de jaarrekening 2026. Naast de vrij besteedbare reserve beschikt de gemeente ook over een algemene bufferreserve. Het geraamde saldo van deze reserve bedraagt per 1 januari 2025 € 5.000.000 en zal in 2027 verder opgehoogd worden naar € 5.250.000 (conform kaderbrief 2027).

f. Inzet reserves voor structurele dekking exploitatielasten

Het is volgens het BBV niet toegestaan om reserves rechtstreeks in te zetten voor de dekking van investeringen en structurele exploitatielasten. Wel is het mogelijk om voor dit doel specifieke reserves (investerings- en egaliseringsreserves) te vormen en hieruit een jaarlijkse beschikking ten gunste van de exploitatie te doen. Dit is bijvoorbeeld van toepassing bij grote investeringswerken, waarbij de jaarlijkse afschrijvingslasten ten laste van de betreffende reserve komen. In Waalre betreft dit specifiek gevormde reserves voor de dekking van structurele kapitaallasten van bepaalde investeringen in de volgende tabel.

Op dit moment bedraagt de geraamde onttrekking voor 2027 € 165.524, deze onttrekkingen zijn gelijk aan de afschrijvingsbedragen.

Naast deze genoemde structurele inzet van de reserves, worden reserves ingezet voor eenmalige zaken.

Onttrekking uit investeringsreserves	Bedrag 2027	Laatste jaar
kapitaaldeckingsreserve huisvesting gemeentewerf (vanaf 1999)	12.640	2038
kapitaaldeckingsreserve renovatie sporthallen (vanaf 2007)	68.837	2031
kapitaaldeckingsreserve renovatie brandweerkazerne (vanaf 2007)	24.234	2047
kapitaaldeckingsreserve buitensport Waalre (vanaf 2008)	50.220	2032/2057
kapitaaldeckingsreserve 't Hazzo (vanaf 2022)	9.593	2061
Totaal	165.524	

g. Samenvatting voornaamste uitgangspunten

De gemeenteraad van Waalre heeft vanuit haar verantwoordelijkheid voor het budgetrecht tijdens de behandeling van de Kaderbief 2027 richting gegeven voor het opstellen van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. Naar aanleiding van deze behandeling zijn de volgende financiële kaders gehanteerd voor het opstellen van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028 – 2030 :

1. Beleidsarme begroting
2. Meerjarig sluitende begroting
3. Realistisch begroten
4. Vrije reserves bedragen minimaal 110% van de totale risico's
5. De bufferreserve bedraagt minimaal € 5.250.000
6. De solvabiliteitsratio is minimaal 20%
7. De structurele exploitatieruimte moet minimaal 0% bedragen
8. De loonindex voor 2027 wordt op 3% gehanteerd
9. De prijsindex voor 2027 wordt gebaseerd op de meicirculaire 2026
10. Wettelijke taken hebben prioriteit

h. Meerjarenramingen/meerjarenperspectief

Uitkomsten meerjarenramingen

De begrotingen 2027, 2028, 2029 en 2030 sluiten met een positief saldo, zie hiervoor voorgaande tabel bovenin dit hoofdstuk.

Mutatie reserve nadeel = er wordt meer gestort in de reserves t.l.v. de exploitatie dan er aan de reserves wordt onttrokken.

Mutatie reserve voordeel = er wordt meer onttrokken aan de reserves t.g.v. de exploitatie dan er in de reserves wordt gestort.

Uitgangspunten meerjarenramingen

De meerjarenramingen zijn samengesteld op basis van de voorstellen zoals benoemd onder punt g.

i. Investeringslasten meerjarenramingen waarop wordt afgeschreven

Voor het investeringsplan wordt verwezen naar het overzicht investeringsplannen.

j. Structureel begrotingssaldo

De gemeenteraad heeft de taak (op grond van artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet) om erop toe te zien dat de gemeentebegroting structureel en reël in evenwicht is. Indien structurele lasten gedekt worden door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Onderstaand overzicht geeft inzicht in het structureel begrotingssaldo wat verplicht moet worden aangeleverd aan de toezichthouder. Dit saldo kan bepaald worden door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten.

Het positief structureel begrotingssaldo laat zien dat gemeente Waalre structureel hogere baten heeft dan lasten. Uit dit overzicht blijkt dat de begroting van gemeente Waalre structureel en reël in evenwicht is.

Structureel begrotingssaldo (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	53.460	51.605	51.657	52.137
Baten exclusief mutaties reserves	53.275	52.579	52.820	52.436
Geraamd saldo van baten en lasten	-185	974	1.163	299
Toevoegingen reserves	-325	-992	-92	-92
Onttrekkingen reserves	510	241	315	315
Geraamd resultaat	0	223	1.386	522
Incidentele lasten (excl. reservestortingen)	2.436	1.019	302	302
Incidentele baten (excl. reserveonttrekkingen)	-1.641	-787	-1.120	0
Incidentele toevoegingen reserves	250	0	0	302
Incidentele onttrekkingen reserves	-345	-75	-150	-150
Saldo van incidentele baten en lasten	700	157	-968	454
Structureel begrotingssaldo	700	380	418	976

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving	Taakveld 2027	Reserve 2027	Taakveld 2028	Reserve 2028	Taakveld 2029	Reserve 2029	Taakveld 2030	Reserve 2030
Digitaliseren archief burgerzaken	45.000							
Voorzieningen personele verplichtingen gewezen wethouders	97.770							
Bijdrage regionale samenwerking Brainport voor elkaar	5.000		5.000					
Totaal bestuur en ondersteuning	147.770	-	5.000	-	-	-	-	-
Totaal Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-
Samenwerking bereikbaarheidsagenda ZOB		53.500		33.909	-	-		
Samenwerking KTM A2	75.000	41.439	92.000	41.439	92.000	149.502	92.000	149.502
Exploitatiebijdrage KTM2	615.264							
Storting in reserve snelfietspad F2			900.000					
Totaal verkeer, vervoer en waterstaat	690.264	94.939	992.000	75.348	92.000	149.502	92.000	149.502
IHP herijking	25.000							
Tijdelijke huisvesting nieuwbouw de Meent					210.000		210.000	
Regionaal programma STORM	13.215							
Totaal Onderwijs	38.215	-	-	-	210.000	-	210.000	-
Cultuurloper 2025-2028	22.000		22.000					
Cultuurloper 2025-2028	-11.000		-11.000					
Dak kiosk markt	22.000							
Subsidie Stg. Omroep EHV eo/studio 040	14.450							
Totaal sport, cultuur en recreatie	47.450	-	11.000	-	-	-	-	-
Inkomsten t Klooster	-20.000		-20.000					
Opstellen visie op ontmoeten	25.000							
Kleinschaligverblijf jeugd	244.000							
Totaal sociaal domein	249.000	-	-20.000	-	-	-	-	-
CDOKE middelen	616.033							
Totaal volksgezondheid en milieu	616.033	-	-	-	-	-	-	-
Realisatiestimulans woningen subsidie	-994.000		-756.000		-1.120.000			
Incidenteel inhuurbudget VTH	540.000							
Totaal RO en stedelijke vernieuwing	-454.000	-	-756.000	-	-1.120.000	-	-	-
Verschuiving algemene reserve naar bufferreserve	-	-250.000	-	-				
Ophoging bufferreserve vanuit algemene reserve	-	250.000						
Begeleiding aanbesteding BAG-WOZ	10.000							
Incidenteel belastingen via mijn overheid	2.600							
CDOKE middelen	-616.000							
Totaal algemene dekking	-603.400	-	-	-	-	-	-	-

Omschrijving	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve
	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
Inzet AI	64.000		-					
Totaal overhead	64.000	-	-	-	-	-	-	-
Totaal alle programma's	795.332	94.939	232.000	75.348	-818.000	149.502	302.000	149.502

Toelichting overzicht incidentele baten en lasten per programma

- Digitaliseren archief burgerzaken
 - Om ook voor de langere termijn die akten van de burgerlijke stand zeker te stellen en te beschermen tegen inktvraat dienen deze gedigitaliseerd te worden.
- Voorziening personele verplichtingen gewezen wethouders
 - Het niveau van deze voorziening wordt jaarlijks bij de jaarrekening op peil gebracht volgens de dan voorkomende aanspraken en berekend volgens de contante waarde.
- Bijdrage regionale samenwerking Brainport voor elkaar
 - Brainport voor Elkaar is een regionaal netwerk in de Brainportregio Eindhoven dat bedrijven, overheden, onderwijs en maatschappelijke organisaties verbindt om samen te werken aan een sociaal sterke en inclusieve samenleving. De gemeente Waalre betaald hiervoor een bijdrage voor de komende twee jaren.
- Samenwerking bereikbaarheidsagenda ZOB
 - Tot en met 2028 zijn we verplicht een bijdrage te betalen voor administratieve lasten en projecten. Voor het totaal van deze kosten is de reserve bereikbaarheidsagenda ZOB gevormd. De jaarlijkse kosten worden gedekt uit deze reserve.
- Samenwerking KTM A2
 - Regionaal is afgesproken dat de regiogemeenten bijdragen doen voor regionale projecten, deze bijdrage is over meerdere jaren verspreid.
- Exploitatiebijdrage KTM2
 - Ook hier is sprake van een bijdrage aan regionale projecten, hier kiezen we ervoor (i.v.m. een totaal lagere bijdrage) deze eenmalig over te maken in 2027
- Storting in reserve snelfietspad F2
 - In het jaar 2028 reserveren we middelen voor de toekomstige aanleg van een snelfietspad eveneens in regionaal verband.
- IHP herijking
 - Dit betreft een herijking van het Integraal Huisvestingsplan (onderwijs).
- Tijdelijke huisvesting nieuwbouw de Meent
 - Ter overbruggen van de vervanging/bouw van de school de Meent is tijdelijke huisvesting nodig.
- Regionaal programma Storm

- In de regio Oost-Brabant is een samenwerking ontwikkeld waarbij scholen, GGD, jeugd- hulpverlening, GGZ en gemeenten signalen van somberheid bij jongeren snel op kunnen pikken en aanpakken. De STORM-aanpak is een gezamenlijk (preventie)programma dat de ontwikkeling van een positief zelfbeeld, weerbaarheid en veerkracht onder jongeren stimuleert.
- Cultuurloper 2025-2028
 - De Cultuur Loper is een stimuleringsprogramma voor cultuureducatie in het onderwijs. Binnen de huidige landelijke beleidsperiode 2025-2028 helpt het programma scholen om een eigen, doorlopende visie op cultuuronderwijs te ontwikkelen, te professionaliseren en te borgen. De gemeente Waalre ontvang hiervoor ook middelen van het rijk.
- Dak kiosk markt
 - Dit betreft eenmalige kosten voor reparatie/vervanging van het dak van de kiosk.
- Subsidie stichting omroep Eindhoven e/o studio 040
 - Deze subsidie is alleen nog voor het jaar 2027 opgenomen.
- Inkomsten 't Klooster
 - In 2027 begroten we nog inkomsten m.b.t. 't Klooster.
- Opstellen visie op ontmoeten
 - In 2027 zal de visie op ontmoeten verder worden uitgewerkt. Dit betreft een incidentele uitgaven.
- Kleinschalig verblijf jeugd
 - Voor het jaar 2027 begroten we eenmalig € 244.000 extra voor jeugdzorguitgaven o.b.v. verwachtingen van onze uitvoerende partijen. We blijven dit budget monitoren en ramen af/bij waar nodig.
- CDOKE middelen
 - CDOKE-middelen zijn financiële bijdragen van het Rijk voor gemeenten en provincies om capaciteit op te bouwen voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid. Alleen voor het jaar 2027 ontvangen wij deze middelen via de algemene uitkering, we ramen dit budgettair neutraal dus zowel aan de inkomsten als aan de uitgaven kant.
- Realisatiestimulans woningen subsidie
 - In onze begroting zijn voor de komende jaren inkomsten begroot o.b.v. het verwachte aantal te bouwen betaalbare woningen.
- Incidenteel inhuurbudget VTH
 - Voor het jaar 2027 wordt extra budget geraamd, i.v.m. krapte op de arbeidsmarkt, voor tijdelijke inzet om de continuïteit van de dienstverlening en de uitvoering van wettelijke taken te waarborgen.
- Verschuiving tussen algemene reserve en bufferreserve
 - Dit is een neutrale administratieve verwerking om de bufferreserve op peil te brengen, conform de uitgangspunten in de kaderbrief 2027.
- Begeleiding aanbesteding BAG-WOZ
 - Dit betreft eenmalige benodigde capaciteit voor de aanbesteding BAG-WOZ.
- Incidenteel belastingen via mijn overheid
 - Het gaat hier om incidentele implementatiekosten om post m.b.t. belastingen te kunnen versturen via mijn overheid.
- Inzet AI
 - Het is onvermijdelijk dat AI de komende periode een grotere rol in de bedrijfsvoering gaat spelen. Er is in 2027 incidenteel geld nodig om de implementatie hiervan goed te laten verlopen.

Overzicht structurele onttrekkingen

In 2027 zijn structurele onttrekkingen begroot ter dekking van de afschrijving op activa aan de volgende reserves:

Omschrijving	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve
	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
huisvesting gemeentewerf	12.640	12.640	12.640	12.640	12.640	12.640	12.640	12.640
renovatie sporthallen	68.838	68.838	68.838	68.838	68.838	68.838	68.838	68.838
renovatie brandweerkazerne	24.234	24.234	24.234	24.234	24.234	24.234	24.234	24.234
buitensportaccommodatie sportpark Waalre	50.220	50.220	50.220	50.220	50.220	50.220	50.220	50.220
t Hazzo	9.593	9.593	9.593	9.593	9.593	9.593	9.593	9.593
Totaal structurele onttrekkingen ter dekking van afschrijvingen		165.525		165.525		165.525		165.525

Overzicht structurele stortingen aan reserves

In 2027 zijn structurele stortingen begroot ter dekking van kosten van toekomstige uitgaven:

Omschrijving	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve	Taakveld	Reserve
	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
storting in reserve bereikbaarheidsagenda	75.000	75.000	92.000	92.000	92.000	92.000	92.000	92.000
Totaal structurele stortingen		75.000		92.000		92.000		92.000

2.3 Geprognosticeerde balans

De (verplichte) geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de gemeente.

ACTIVA	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	01/01/2031
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	60.874.380	66.559.090	67.108.466	78.265.959	89.720.756	93.450.168
kredieten doorschuiven naar volgend jaar	-	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Financiële vaste activa	731.651	646.651	561.651	481.651	401.651	321.651
Totaal vaste activa	61.606.031	65.205.741	65.670.117	76.747.610	88.122.407	91.771.819
Onderhanden werk	3.787.219	4.103.018	4.429.122	4.755.226	5.081.330	5.407.434
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.506.771	5.506.771	5.506.771	5.506.771	5.506.771	5.506.771
Liquide middelen	367.604	367.604	367.604	367.604	367.604	367.604
Overlopende activa	6.989.532	6.989.532	6.989.532	6.989.532	6.989.532	6.989.532
Totaal vlottende activa	16.651.126	16.966.925	17.293.029	17.619.133	17.945.237	18.271.341
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	78.257.158	82.172.667	82.963.147	94.366.744	106.067.645	110.043.161

ACTIVA	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	01/01/2031
PASSIVA	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	01/01/2031
Eigen vermogen (reserves)	17.331.358	16.706.106	16.686.409	17.660.169	18.823.027	19.132.367
onttrekking reserves doorschuiven naar volgend jaar	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen	19.969.514	18.764.998	17.553.841	12.376.418	11.055.040	9.189.050
Vaste schulden > 1 jaar	27.511.559	27.250.820	26.986.486	26.718.506	26.446.869	26.171.565
Totaal vaste passiva	64.812.431	62.721.924	61.226.736	56.755.093	56.324.936	54.492.982
kasgeldlening	-	-	-	-	-	-
Netto vlottende schulden < 1 jaar	9.383.498	9.383.498	9.383.498	9.383.498	9.383.498	9.383.498
Overlopende passiva	4.061.228	4.061.228	4.061.228	4.061.228	4.061.228	4.061.228
Totaal vlottende passiva	13.444.727	13.444.727	13.444.727	13.444.727	13.444.727	13.444.727
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	78.257.157	76.166.650	74.671.462	70.199.819	69.769.662	67.937.708
raming financieringsbehoefte totaal	1	6.006.017	8.291.685	24.166.925	36.297.983	42.105.453
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	78.257.158	82.172.667	82.963.147	94.366.744	106.067.645	110.043.161

ACTIVA	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	01/01/2031
--------	----------	----------	----------	----------	----------	------------

2.4 Berekening EMU-saldo

De begroting van de Gemeente Waalre is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten.

Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, er wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Voor het EMU-saldo tellen de investeringen in een jaar echter wel mee. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Nr.	Omschrijving	2026 Volgens realisatie tot en met juli 2026, aangevuld met raming resterende periode	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	-185	974	1.163	299
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.685	549	11.158	11.455	3.729
3.	Mutatie voorzieningen	-1.205	-1.211	-5.178	-1.321	-1.866
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	316	326	326	326	326
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-5.206	-2.271	-15.688	-11.939	-5.622

Bedragen
* € 1.000

2.5 Investeringsplannen 2027-2030

Jaar	Prog.	Omschrijving	Investering	Vervangings- investering	Termijn afschrijving	Afschrijving vanaf	Rente	Bedrag afschrijving
2027	5	Vervangen hoofdveld RKKV Waalre	90.000	Ja	15 jr	2028	900	6.000
2027	7	GRP 2027	615.679	Ja	50 jr	2028	6.157	12.314
2027	2	Bijdrage de Bus / Driehoek	1.000.000	Ja	50 jr	2028	10.000	20.000
2027	2	wegenbeheersplan 2027	1.350.000	Nee	30 jr	2028	13.500	45.000
2028	4	aankoop grond nieuwbouw Waalre-Noord	1.045.000	Nee			10.450	
2028	4	IHP nieuwbouw school Waalre-Noord	7.360.000	Nee	40 jr	2030	73.600	184.000
2028	0	applicaties software 2028	100.000	Ja	5 jr	2029	1.000	30.000
2028	7	GRP 2028	4.036.191	Ja	50 jr	2029	40.362	80.724
2028	2	wegenbeheersplan 2028	1.200.000	Nee	30 jr	2029	12.000	40.000
2029	0	vervanging applicaties software 2029	100.000	Ja	5 jr	2030	1.500	30.000
2029	4	nieuwbouw school de Meent	7.620.000	Nee	40 jr	2031	76.200	190.500
2029	4	nieuwbouw Waalre-Noord 1e inrichting	800.000	Nee	15 jr	2030	8.000	53.333
2029	5	Aanleg kunstgrasveld 2029	412.500	Ja	15 jr	2030	4.125	27.500
2029	7	GRP 2029	4.036.191	Ja	50 jr	2030	40.362	80.724
2029	2	wegenbeheersplan 2029	1.200.000	Nee	30 jr	2030	12.000	40.000
2030	4	Nieuwbouw de Meent 1e inrichting	1.120.000	Nee	15 jr	2031	11.200	74.667
2030	0	vervanging applicaties software 2030	100.000	Ja	5 jr	2031	1.000	30.000
2030	7	GRP 2030	4.067.391	Ja	50 jr	2030	40.674	81.348
2030	2	wegenbeheersplan 2030	1.500.000	Nee	30 jr	2030	15.000	50.000

2.6 Overzicht reserves en voorzieningen

Omschrijving reserves	Stand per 1-1-2027	T.l.v. exploitatie	T.g.v. exploitatie	T.g.v. expl. Afschrijving	Stand per 31-12-2027
Bufferreserve	5.000.000	250.000	-	-	5.250.000
Vrij besteedbaar	5.815.049	242	250.000	-	5.565.291
Sociaal domein	805.867		-	-	805.867
Algemene reserves	11.620.916	250.242	250.000	-	11.621.158
Openbare ruimte en bruggen	92.905	-	-	-	92.905
Regionaal fonds	809.798	-	-	-	809.798
Lokaal fonds	751.566	-	-	-	751.566
Sociale woningbouw	150.900	-	-	-	150.900
Landschappelijke kwaliteiten	662.828	-	-	-	662.828
Fysieke leefomgeving	20.027				20.027
Kapitaaldeckingsreserve huisvesting gemeentewerf	151.680	-	-	12.640	151.680
Kapitaaldeckingsreserve renovatie sporthallen	344.185	-	-	68.837	344.185
Kapitaaldeckingsreserve renovatie brandweerkazerne	508.914	-	-	24.234	508.914
Kapitaaldeckingsreserve buitensportacc.sportpark Waalre	784.120	-	-	50.220	784.120
Kapitaaldeckingsreserve 't Hazzo	335.762	-	-	9.593	335.762
Kapitaaldeckingsreserve bruggen	126.343	-	-	-	126.343
Reserve bereikbaarheidsagenda	274.352	75.000	94.939	-	254.413
Reserve overlopende posten	71.810	-	-	-	71.810
Overige bestemmingsreserves	5.085.190	75.000	94.939	165.524	5.065.251
Totaal reserves	16.706.106	325.242	344.939	165.524	16.686.409

Voorzieningen

Omschrijving voorzieningen	Stand per 01-01-2027	Toevoeging exploitatie en derden	uitgaven	Stand per 31-12-2027
Voorziening personele verplichtingen (cw)	5.089.205	97.770	240.000	4.946.975
Voorziening verlofsparen	87.770	-	-	87.770
Verliesvoorziening GREX (in balans +/- op voorraden)	250.669	-	-	250.669
Totaal voorzieningen verplichtingen en verliezen	5.427.644	97.770	240.000	5.285.414
Voorziening onderhoud gem. gebouwen	959.251	281.424	418.867	821.808
Voorziening civiele kunstwerken	650.000	107.000	30.000	727.000
Totaal voorzieningen gelijkmatige verdeling kosten	959.251	281.424	418.867	821.808
Voorziening vervanging riolering (cw)	12.378.103	-	931.484	11.446.619
Voorziening afvalstoffenheffing (cw)	-	-	-	-
Totaal voorzieningen middelen derden	12.378.103	-	931.484	11.446.619
Totaal voorzieningen	18.764.998	379.194	1.590.351	17.553.841
Totaal reserves en voorzieningen	35.471.104	704.436	2.100.814	34.240.250

2.7 Toelichting mutaties reserves en voorzieningen

Reserves:

Algemene bufferreserve

De reserve dient als buffer voor financiële tegenvallers. Er bestaan geen provinciale of landelijke normen voor de minimale hoogte van de algemene reserve.

Stand 1 januari 2026		5.000.000
Onttrekking	-	
Storting	-	
		-
Stand 31 december 2026		5.000.000
Onttrekking	-	
Storting Ophoging bufferreserve	250.000	
		250.000
Stand 31 december 2027		5.250.000
Onttrekking	-	
Storting	-	
		-
Stand 31 december 2028		5.250.000
Onttrekking	-	
Storting	-	
		-
Stand 31 december 2029		5.250.000
Onttrekking	-	
Storting	-	
		-
Stand 31 december 2030		5.250.000

Reserves:

Algemene reserve vrij besteedbaar

Deze reserve dient voor de dekking van diverse voorkomende uitgaven, waarvoor geen specifieke afzonderlijke reserves zijn gevormd. Een aanwending vindt onder meer plaats voor exploitatie-uitgaven met een eenmalig karakter.

Stand 31 december 2025		2.855.866
Onttrekkingen Resultaatbestemming 2025	344.697	
Stortingen Resultaatbestemming 2025(saldo)	2.847.699	
		2.503.002
Stand 1 januari 2026		5.358.868
Onttrekkingen Krediet implementatie omgevingswet	58.075	
Stortingen Begrotingsresultaat 2026	63.256	
Stortingen Saldo 1ste turap 2026	451.000	
		456.181
Stand 31 december 2026		5.815.049
Onttrekkingen Ophoging bufferreserve	250.000	
Stortingen Begrotingsresultaat 2027	242	
		249.758-
Stand 31 december 2027		5.565.291
Onttrekkingen	-	
Stortingen Begrotingsresultaat 2028	222.632	
		222.632
Stand 31 december 2028		5.787.923
Onttrekkingen	-	
Stortingen Begrotingsresultaat 2029	1.385.884	
		1.385.884
Stand 31 december 2029		7.173.807
Onttrekkingen	-	
Stortingen Begrotingsresultaat 2030	532.366	
		532.366
Stand 31 december 2030		7.706.173

Algemene reserve sociaal domein

Het afdekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten risico's op het brede terrein van het sociaal domein

Stand 1 januari 2026		545.867
Onttrekkingen	-	
Stortingen (Gemeentefonds september circulaire)	260.000	
		260.000
Stand 31 december 2026		805.867
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2027		805.867
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2028		805.867
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2029		805.867
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-

Reserves:

Stand 31 december 2030	805.867
-------------------------------	----------------

Reserve openbare ruimte en bruggen

Om de kosten van het beheer openbare ruimte en bruggen te dekken

Stand 1 januari 2026		724.905
Onttrekkingen t.b.v. kapitaaldeckingsreserve bruggen	132.000	
Onttrekkingen Omzetting naar voorziening civiele kunstwerken	650.000	
Stortingen reserve bruggen	150.000	
		632.000-
Stand 31 december 2026		92.905
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2027		92.905
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2028		92.905
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2029		92.905
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2030		92.905

Kapitaaldeckingsreserve bruggen

Om de afschrijvingskosten van bruggen te dekken

Stand 1 januari 2026		-
Onttrekkingen onttrekking voor dekking afschrijvingslasten	5.657	
Stortingen Storting kapitaaldeckingsreserve bruggen	132.000	
		126.343
Stand 31 december 2026		126.343
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2027		126.343
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2028		126.343
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2029		126.343
Onttrekkingen	-	
Stortingen	-	
		-
Stand 31 december 2030		126.343

Reserve regionaal fonds

Kwalitatieve investeringen: regiofonds

Stand 1 januari 2026	847.294
-----------------------------	----------------

Reserves:

Onttrekkingen krediet ontwikkelfonds	37.496	
Storting	-	
		37.496-
Stand 31 december 2026		809.798
Onttrekkingen 2026 t/m 2030	-	
Storting 2026 /m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		809.798

Reserve lokaal fonds

Kwalitatieve investeringen: Lokaal fonds

Stand 1 januari 2026		751.566
Onttrekkingen 2026 t/m 2030	-	
Storting 2026 /m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		751.566

Reserve sociale woningbouw

fonds sociale woningbouw

Stand 1 januari 2026		150.900
Onttrekkingen 2026 t/m 2030	-	
Storting 2026 /m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		150.900

Reserve landschappelijke kwaliteiten

Stand 31 december 2025		363.131
Onttrekkingen krediet STILA en erven plus regeling	-	
Storting Resultaatbestemming 2025	344.697	
		707.828
Stand 1 januari 2026		
Onttrekkingen	45.000	
Storting	-	
		45.000-
Stand 31 december 2026		662.828
Onttrekkingen 2027 t/m 2030	-	
Storting 2027 t/m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		662.828

Reserve fysieke leefomgeving

Stand 1 januari 2026		20.027
Onttrekkingen 2026 t/m 2030	-	
Storting 2026 /m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		20.027

Reserve huisvesting gemeentewerf

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de in 1997 gerealiseerde gemeentewerf. Oorspronkelijk niveau van de reserve is gebaseerd op het totaal van de afschrijvingslasten van de investering over de afschrijvingsperiode van 40 jaren (t/m 2038).

Stand 1 januari 2026		164.320
Afschrijvingsbedrag	12.640	
		12.640-
Stand 31 december 2026		151.680

Reserves:

Afschrijvingsbedrag	12.640	12.640-
Stand 31 december 2027		139.040
Afschrijvingsbedrag	12.640	12.640-
Stand 31 december 2028		126.400
Afschrijvingsbedrag	12.640	12.640-
Stand 31 december 2029		113.760
Afschrijvingsbedrag	12.640	12.640-
Stand 31 december 2030		101.120

Reserve renovatie sporthallen

Doel van de reserve is om de kosten voor de renovatie van de sporthallen te financieren.

Stand 1 januari 2026		413.022
Afschrijvingsbedrag	68.837	68.837-
Stand 31 december 2026		344.185
Afschrijvingsbedrag	68.837	68.837-
Stand 31 december 2027		275.348
Afschrijvingsbedrag	68.837	68.837-
Stand 31 december 2028		206.511
Afschrijvingsbedrag	68.837	68.837-
Stand 31 december 2029		137.674
Afschrijvingsbedrag	68.837	68.837-
Stand 31 december 2030		68.837

Reserve renovatie brandweerkazerne

Doel is de financiering van de kapitaallasten t.b.v. de renovatie brandweerkazerne.

Stand 1 januari 2026		533.148
Afschrijvingsbedrag	24.234	24.234-
Stand 31 december 2026		508.914
Afschrijvingsbedrag	24.234	24.234-
Stand 31 december 2027		484.680
Afschrijvingsbedrag	24.234	24.234-
Stand 31 december 2028		460.446
Afschrijvingsbedrag	24.234	24.234-
Stand 31 december 2029		436.212
Afschrijvingsbedrag	24.234	24.234-
Stand 31 december 2030		411.978

Reserve buitensportaccommodatie sportpark Waalre

Doel van de reserve is om de kosten van de buitensportaccommodatie te financieren.

Stand 1 januari 2026		834.340
-----------------------------	--	----------------

Reserves:

Afschrijvingsbedrag	50.220	50.220-
Stand 31 december 2026		784.120
Afschrijvingsbedrag	50.220	50.220-
Stand 31 december 2027		733.900
Afschrijvingsbedrag	50.220	50.220-
Stand 31 december 2028		683.680
Afschrijvingsbedrag	50.220	50.220-
Stand 31 december 2029		633.460
Afschrijvingsbedrag	50.220	50.220-
Stand 31 december 2030		583.240

Reserve verduurzaming 't Hazzo

Doel van de reserve is om de kosten van de verduurzaming 't Hazzo te financieren.

Stand 1 januari 2026		345.355
Afschrijvingsbedrag	9.593	9.593-
Stand 31 december 2026		335.762
Afschrijvingsbedrag	9.593	9.593-
Stand 31 december 2027		326.169
Afschrijvingsbedrag	9.593	9.593-
Stand 31 december 2028		316.576
Afschrijvingsbedrag	9.593	9.593-
Stand 31 december 2029		306.983
Afschrijvingsbedrag	9.593	9.593-
Stand 31 december 2030		297.390

Reserve Bereikbaarheidsagenda

De reserve is gevormd t.b.v. de samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant 2017-2030.

Stand 1 januari 2026		319.291
Onttrekkingen programma bereikbaarheidsagenda	94.939	
Stortingen bereikbaarheidsagenda	50.000	44.939-
Stand 31 december 2026		274.352
Onttrekkingen korte termijn maatregelen randwg A2 Eindh	41.439	
Onttrekkingen programma bereikbaarheidsagenda	53.500	
Stortingen bereikbaarheidsagenda	75.000	19.939-
Stand 31 december 2027		254.413
Onttrekkingen korte termijn maatregelen randwg A2 Eindh	41.439	
Onttrekkingen programma bereikbaarheidsagenda	33.909	
Stortingen bereikbaarheidsagenda	92.000	
Stortingen KTM snelfietspad	900.000	916.652
Stand 31 december 2028		1.171.065

Reserves:

Onttrekkingen korte termijn maatregelen randwg A2 Eindh	149.502	
Stortingen bereikbaarheidsagenda	92.000	
		-57.502
Stand 31 december 2029		1.113.563
Onttrekkingen korte termijn maatregelen randwg A2 Eindh	149.502	
Stortingen bereikbaarheidsagenda	92.000	
		-57.502
Stand 31 december 2030		1.056.061

Reserve overlopende posten

De reserve is gevormd om overschotten in het dienstjaar waar verplichtingen tegenover te staan over te boeken naar het volgende dienstjaar

Stand 1 januari 2026		603.627
Onttrekkingen terugdraaien van Ark gelden sept.circ. 2025	350.000	
Onttrekkingen overheveling voorbereiding Pracht en omg.	70.000	
Onttrekkingen taskforce sociaal domein	111.817	
Stortingen	-	
		531.817-
Stand 31 december 2026		71.810
Onttrekkingen 2027 t/m 2030	-	
Stortingen 2027 /m 2030	-	
		-
Stand 31 december 2030		71.810

VOORZIENINGEN

Voorziening personele verplichtingen

De voorziening is gevormd t.b.v. het verrichten van de jaarlijkse uitkeringen aan voormalig personeel i.v.m. wachtgeldverplichtingen en uitkeringen/pensioenen aan gewezen wethouders. Het niveau van de voorziening is gerelateerd aan thans voorkomende aanspraken en is vanaf de jaarrekening 2015 berekend volgens de contante waarde. De bespaarde rente wordt aan de voorziening toegevoegd.

Stand 1 januari 2026		5.322.005
Aanwending	376.300	
Toevoeging	40.000	
Toevoeging Rente	103.500	
		232.800-
Stand 31 december 2026		5.089.205
Aanwending	240.000	
Toevoeging Storting voorziening pensioenen wethouders	97.770	
Toevoeging Rente	-	
		142.230-
Stand 31 december 2027		4.946.975
Stand 1 januari 2028		4.946.975
Aanwending (i.v.m. nieuw pensioenstelsel*)	3.950.000	
Aanwending	240.000	
Toevoegingen	0	
		4.190.000-
Stand 31 december 2028		756.975
Aanwending	240.000	
Toevoegingen	-	
		240.000-
Stand 31 december 2029		516.975
Aanwending	240.000	
Toevoegingen	-	

Reserves:

	240.000-
Stand 31 december 2030	276.975

*** Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel, hierbij vindt een waarde overdracht plaats naar het ABP.**

Voorziening verlof sparen

Voorziening dekt spaarverlof medewerkers

Stand 1 januari 2026	87.770
Aanwending 2027 t/m 2030	-
Toevoeging 2027 t/m 2030	-
Stand 31 december 2030	87.770

Voorziening verliezen Bouwgrondexploitatie (BGE)

Voorziening dekt geraamd verlies van complex 't Hazzo Trolliuslaan, Hoeveland en de Bleek

Stand 1 januari 2026	250.669
Aanwending 2027 t/m 2030	-
Toevoeging 2027 t/m 2030	-
Stand 31 december 2030	250.669

Voorziening onderhoud gemeentegebouwen

Voorziening is gevormd t.b.v. het planmatig onderhoud aan de gemeentegebouwen (muv gemeentehuis). O.b.v. het onderhoudsplan worden te verwachten jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud voor de komende 10 jaren begroot. De jaarlijkse storting in de voorziening is berekend op een gemiddeld jaarlijks benodigd bedrag. Het beheersplan voor onderhoud omvat zowel buiten- als binnenonderhoud. Niveau van de voorziening is berekend o.b.v. contante waarde, daarom wordt bespaarde rente aan voorziening toegevoegd.

Stand 1 januari 2026	1.130.014
Uitgaven groot onderhoud	432.420
Toevoeging:t.l.v. diverse functies exploitatie:	261.657
Stand 31 december 2026	959.251
Uitgaven groot onderhoud	418.867
Toevoeging:t.l.v. diverse functies exploitatie:	281.424
Stand 31 december 2027	821.808
Uitgaven groot onderhoud	368.885
Toevoeging:t.l.v. diverse functies exploitatie:	281.424
Stand 31 december 2028	734.347
Uitgaven groot onderhoud	413.615
Toevoeging:t.l.v. diverse functies exploitatie:	281.424
Stand 31 december 2029	602.156
Uitgaven groot onderhoud	920.109
Toevoeging:t.l.v. diverse functies exploitatie:	281.424
Stand 31 december 2030*	36.529-

* de stand van de voorziening op 31 december 2030 incidenteel een negatief saldo,

de daarop volgende jaren vertoont deze voorziening weer een positief saldo.

Voorziening civiele kunstwerken

Voorziening is gevormd t.b.v. het planmatig onderhoud aan civiele kunstwerken. O.b.v. het onderhoudsplan worden te verwachten jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud voor de komende 10 jaren begroot. De jaarlijkse Stortingen in de voorziening is berekend op een gemiddeld jaarlijks benodigd bedrag.

Stand 1 januari 2026	-
-----------------------------	----------

Reserves:

Aanwending Uitgaven groot onderhoud	-	
Toevoeging Omzetting vanuit reserve openbare ruimte en bruggen	650.000	650.000
Stand 31 december 2026		650.000
Aanwending Uitgaven groot onderhoud	30.000	
Toevoeging Storting o.b.v. meerjarig onderhoudsplan	107.000	77.000
Stand 31 december 2027		727.000
Aanwending Uitgaven groot onderhoud	194.000	
Toevoeging Storting o.b.v. meerjarig onderhoudsplan	107.000	87.000-
Stand 31 december 2028		640.000
Aanwending Uitgaven groot onderhoud	62.000	
Toevoeging Storting o.b.v. meerjarig onderhoudsplan	107.000	45.000
Stand 31 december 2029		685.000
Aanwending Uitgaven groot onderhoud	372.000	
Toevoeging Storting o.b.v. meerjarig onderhoudsplan	107.000	265.000-
Stand 31 december 2030		420.000

Voorziening vervanging riolering

De voorziening dient om jaarlijkse fluctuaties op het tarief rioolrechten tegen te gaan. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) omvat een 5-jaarlijkse periode en is gebaseerd op een gesloten financiering. Het verschil tussen de baten en lasten van de rioleringsactiviteiten komt tot uitdrukking in deze voorziening. Door deze systematiek kunnen de rioolrechten gedurende de planperiode van het vGRP constant gehouden worden. Deze voorziening is m.i.v. 2014 gevuld ivm verandering (reclassificatie vanuit reserve) in de BBV voorschriften.

Stand 1 januari 2026		13.429.725
Aanwending	1.051.622	
Toevoeging	-	1.051.622-
Stand 31 december 2026		12.378.103
Aanwending	931.484	
Toevoeging	-	931.484-
Stand 31 december 2027		11.446.619
Aanwending	899.962	
Toevoeging	-	899.962-
Stand 31 december 2028		10.546.657
Aanwending	949.187	
Toevoeging	-	949.187-
Stand 31 december 2029		9.597.470
Aanwending	987.305	
Toevoeging	-	987.305-
Stand 31 december 2030		8.610.165

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening dient ter egalisatie van financiële ontwikkelingen m.b.t. de afvalstoffentaak. De afvalstoffenheffing is gebaseerd op kostendekkende tarieven. Evt. voor- en nadelige gevolgen zullen o.b.v. realisatie worden verrekend via het tarief afvalstoffenheffing.

Stand 1 januari 2026		-
Aanwending 2027 t/m 2030	-	

Reserves:

Toevoeging 2027 t/m 2030

_____ -

-

Stand 31 december 2030

-

